

V Trobada de Jocs populars

Jocs Populars i
Tradicionals Valencians

Índex

Portada	
Contingut	2
Salutació	3

Jocs:

Pica l'all	4
Cementiri	5
La corda	6
Les Àmfores	7
Les cadiretes	8
Les birles	9
El mocadoret lligat	10
Arrimaeta a la paret	11
Fotos de les trobades	12
	13
Jocs tradicionals a Castelló: Parc, biblioteca	14
Seminari del Professorat d'Educació Física	15

Contraportada: portades d'edicions anteriors

Participants: Alumnes i professorat de les Escoles de Castelló

CEIP ANTONIO ARMELLES
CEIP BISBE CLIMENT
CEIP CARLES SALVADOR
CEIP CERVANTES
CEIP GAETÀ HUGUET
CEIP ISABEL FERRER
CEIP LLUIS REVEST
CEIP SERRANO SUÑER

CEIP BENADRESSA
CEIP BLASCO I BÁÑEZ
CEIP CENSAL
CEIP FADRELL
CEIP GREGAL
CEIP JAUME I
CEIP SANCHIS YAGO
CEIP VICENT ARTERO

Salutació

L'activitat física dels xiquets i xiquetes és de la major importància pel seu desenvolupament físic i mental. Comparteixen temps, jocs i experiències amb companys i companyes, amigues i amics, al col·legi, a les places i als carrers. Estos han segut espais públic on desenvolupar moltes activitats lúdiques i esportives, en especial tenint com a protagonistes als més joves.

L'esforç de crear espais oberts en cada barri on poder gaudir del joc i l'activitat física de forma espontània es un objectiu de gran importància per a la nostra ciutat.

El treball de recuperació del jocs tradicionals, com una part imprescindible de la nostra cultura, conjuga la importància de l'exercici físic i mental a l'edat escolar i la difusió i protecció del patrimoni comú dels castellonencs.

De ben segur la majoria dels adults de Castelló coneixen molts jocs que han practicat a la seva infantesa, però esta pràctica ha disminuït, hui en dia, a una societat amb altres formes d'oci i una tendència al sedentarisme i al joc audiovisual que fa que esta coneixença haja anat retrocedint.

L'Ajuntament de Castelló amb la col·laboració de diverses entitats va impulsar la creació del Parc de Jocs Tradicionals, ha promogut un curs de monitors i oferta una activitat dirigida als centres de primària a este espai singular de la ciutat, on es poden conèixer i practicar més d'una vintena de jocs tradicionals, on es pot disfrutar amb els amics o la família, redescobrint amb els nostres fills o filles l'esplai que fa dècades es juga a la nostra ciutat.

Les iniciatives esmentades, les entitats que treballen en este camp, Institut d'Etnografia i Cultura Popular, la Federació de Colles, es veuen reforçades amb la tasca realitzada pel Seminari de Mestres d'Educació Física de Castelló en col·laboració amb el Servei d'Ensenyament en València que organitza ja cinquena edició "Trobada de Jocs Populars", amb una participació de prop de 900 alumnes i un centenar de professors i professores.

Amb aquestes activitats es garantix la coneixença dels jocs populars i tradicionals Valencians per part dels escolars dels centres d'Educació Primària de Castelló. Ells seran, sens dubte, els continuadors d'una tradició que forma part de la nostra cultura i la nostra identitat. Continuadors i guardians dels jocs que jugaven els nostres pares i mares i els nostres iaies i iaies.

A més aquesta és una oportunitat per recuperar l'entorn urbà, en este cas a l'emblemàtic Parc de Ribalta, per a l'esplai del xiquets i xiquetes. Una bona manera d'apostar per l'activitat física, la diversió i la cultura comuna de la nostra ciutat i que desitgem que ho siga per molts anys.

Vicent Sales Mateu
Regidor d'esports de l'Excm. Ajuntament de Castelló
President del Patronat Municipal d'Esports

Joc: PICA L'ALL

Durada òptima: 10-15 minuts

Materials que necessitem: un baló d'espruma.

Comencem a jugar: Necessitem un espai obert. Un xiquet serà el propietari de la pilota i la resta es distribuirà pel camp per a començar el joc. L'amo de la pilota la llançarà a l'aire dient: Pica l'all!! Els xiquets que estan al camp intentaràn fugir o agafar la pilota. El xiquet que l'agafe ha d'intentar donar-li als companys amb la pilota. Cada vegada que donem amb la pilota a un xiquet hem de dir: PICA L'ALL!! No és important donar-li amb la pilota. El que hem de fer és intentar agafar la pilota quan queda solta per donar a un altre company.

Variants del joc Cada vegada que la pilota impacte en un xiquet este tindrà una de les lletres de la paraula all, i per tant si a un xiquet li donem tres vegades, serà l'encarregat de començar el joc.

CEIP BENADRESSA - CEIP GREGAL

Joc: CEMENTIRI

Altres denominacions: Balontiro, joc de matar

Durada òptima: 10 o 15 minuts

Materials que necessitem: Baló d'escuma i cons

Comencem a jugar: Hi ha 2 equips, que estan separats entre ells per una línia, que delimita els 2 camps. Cada equip es troba a una part, excepte un jugador, que es col·locarà al cementiri, darrere de l'equip contrari. El joc consisteix en llançar el baló als adversaris i intentar donar-los. Si els dona abans que bote, l'oponent "morit" i ha d'anar al cementiri. Si toca a terra o si el contrari l'agafa, en aquest cas no moren, i poden llançar-lo de nou al camp contrari. Els jugadors del cementiri també poden llançar el baló per a intentar "matar" als oponents. Guanya l'equip que aconseguix "matar" a tots els jugadors de l'equip contrari.

Variants del joc: 1. Cada jugador que l'agafa, aconseguix vida.

2. Es pot jugar amb un frisbee de foam.

CEIP VICENT ARTERO - CEIP CERVANTES

LA CORDA

Altres denominacions: la comba

Durada òptima: fins que s'avorrixen

Materials que necessitem: una corda que pesi

Començem a jugar: l'amo de la corda va passant la corda als xiquets i els dos últims són els que menen. Un xiquet salta entre els dos xiquets que menen, quan el xiquet s'embolica ell te que menar, així mateix tota l'estona.

Variants del joc: "A la botifarra", "La lluna la pruna", "La barqueta", "La carab.".

CEIP CARLES SALVADOR - CEIP BLASCO IBAÑEZ

Joc:

LES ÀMFORES

Altres denominacions: "Dos sí, tres no"

Comencem a jugar:

Primer fem parelles i una vegada fetes es col·loquem separades pel bloc on anem a jugar.

Una de les parelles començarà el joc de la següent manera: les dos persones que formen la parella han de triar i decidir qui pagarà i l'altra se'n anirà corrent per a que no li pille la que paga.

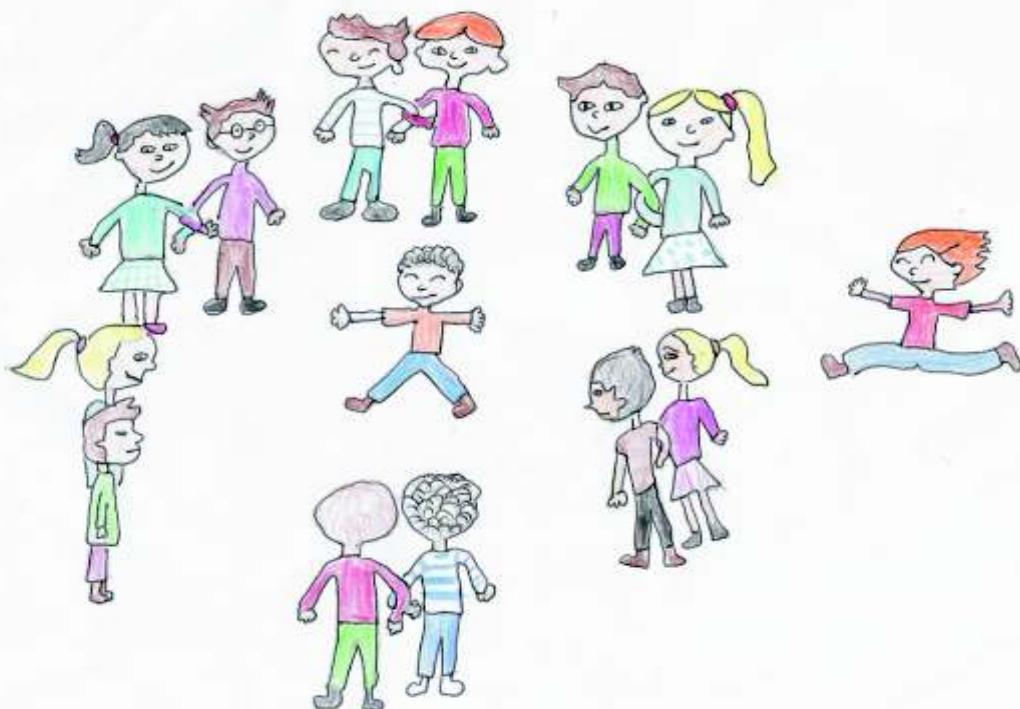
El xiquet/a que paga tocarà al terra i a continuació anirà a pillar. Per deixar de pagar ha de tocar a la persona que no té parella i corre pel bloc on s'està jugant.

El xiquet/a que corre i no vol que li pille, per descançar o evitar que li agafen es pot col·locar al costat d'una de les parelles. Aleshores com ja no seran dos si no tres, el xiquet/a que es trobarà a l'altre costat del qui ha arribat haurà d'anar-se'n corrent per a que no el pille.

Si no vols pagar corre molt o busca recer al costat d'una de les parelles. I recorda: "Estigues atent, perquè dos sí, però tres no".

CEIP LLUIS REVEST - CEIP SANCHIS YAGO

LES ÀMFORES

Joc: Les cadiretes

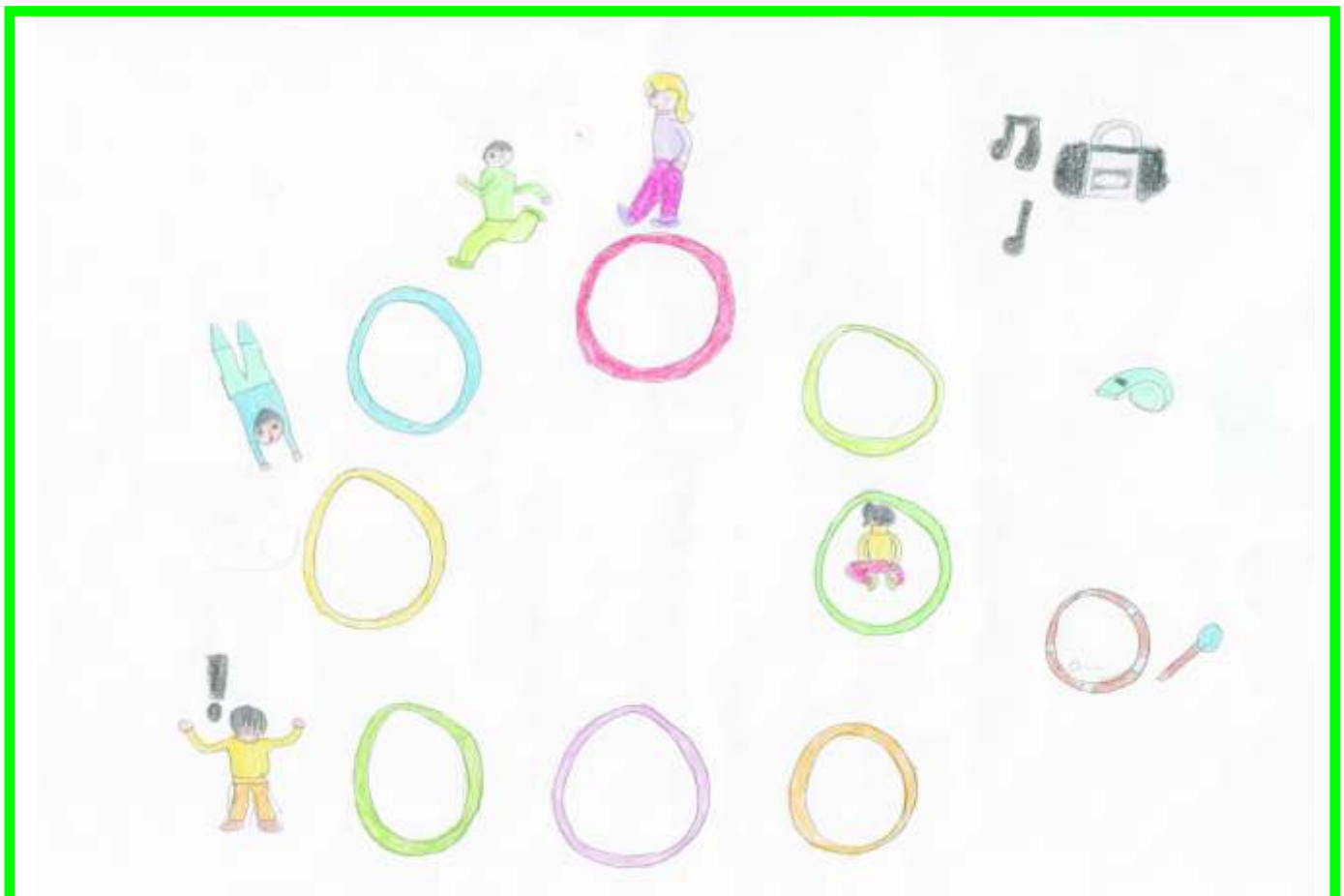
Durada òptima: 15 minuts (aproximadament)

Materials que necessitem: Cadires com jugadors que hi ha i un reproductor de música.

Comencem a jugar: Primer fem les cadires en rogle (el nombre de cadires serà igual que el de jugadors.) Abans d'encendre el reproductor llevem una cadira de tal manera que quan encenem el reproductor els jugadors giren al voltant de les cadires en el sentit de les agulles del rellotge. Quan para la música tots s'asseuen, el que es queda sense asseure queda eliminat. Seguim aquest procés fins que queda un, aquest serà el guanyador.

Variants del joc: si no es tenen cadires, es pot fer amb cercols. Si no es disposa d'aparell de música amb un patinero o un xiulet.

CEIP BISBE CLIMENT - CEIP FADRELL

LES BIRLES

Altres denominacions: Bitlles, boles...

Materials que necessitem: Sis birles i tres motxos.

Comencem a jugar: Per jugar cal plantar les birles a terra en dues rengleres: tres birles al davant i tres al darrere. Entre birla i birla ha d'averllar una distància igual al diàmetre del cul del motxo. Cada jugador disposa de tres motxos per llançar-los un darrere l'altre contra les birles. En una partida cada jugador repetirà aquesta acció tres vegades. Tots els jugadors llançaran els motxos des de la mateixa distància, que serà entre 10 i 12 metres. No obstant això cal adequar la distància a l'edat dels jugadors i al seu grau de maduració motriu. Els jugadors han d'intentar tombar totes les birles menys una que queda plantada. Si ho aconsegueixen s'anoten 10 punts. Si, per contra, la punteria no els acompanya, s'anoten tants punts com birles han tirat. Els punts de les tirades se sumen per saber qui ha guanyat.

CEIP ISABEL FERRER - CEIP SERRANO SUÑER

Joc: EL MOCADORET LLIGAT

Materials que necessitem : Dos mocadors

Comencem a jugar: Es fan dos equips i es numeren als jugadors. Cada equip es col·locarà en una línia, una enfront de l'altra. Enmig una persona sostindrà els mocadors i dirà un nombrer. Els jugadors que tinguen eixe nombrer aniran a per un dels mocadors. Estes són els passos:

- Nugarà el mocador a la mà d'un de l'equip contrari
- Anirà al seu equip i desnugarà el mocador.
- Tornarà de nou a l'altre equip i nugarà el mocador a la cama.
- Anirà i desnugarà el mocador que ha deixat el contrari.
- Per últim nugarà el mocador a la persona d'enmig.

El jugador que primer el nugeu guanyarà un punt per al seu equip. L'equip que guanya més punts guanya el joc.

CEIP GAETÀ HUGUET - CEIP ANTONIO ARMELLES

Joc: ARRIMAETA A LA PARET

Altres denominacions: Arrimaeta.

Durada òptima: Dependrà del nombre de jugadors.

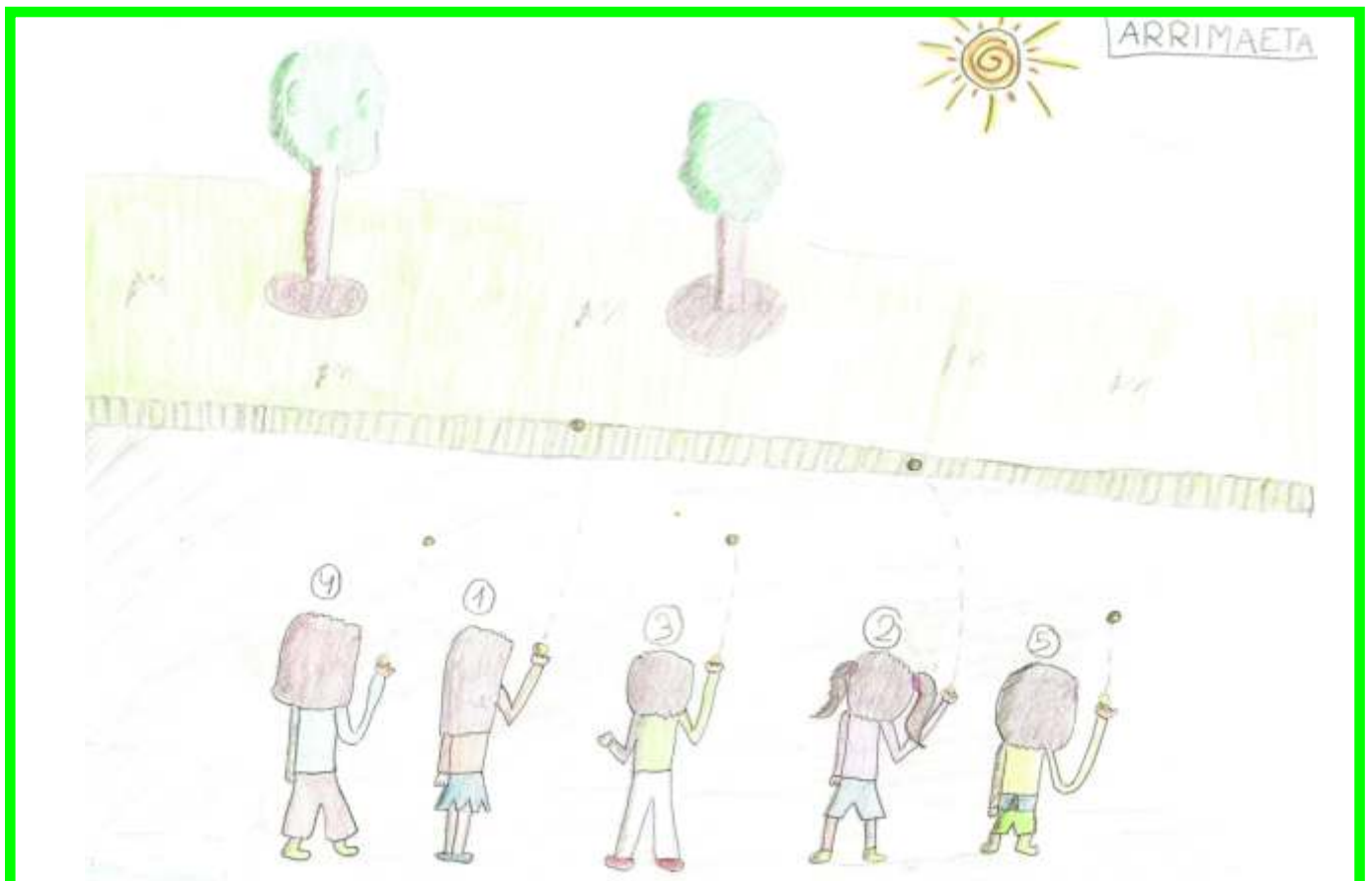
Materials que necessitem : xapes.

Comencem a jugar: L'arrimaeta és un joc molt divertit i senzill només tens que seguir aquest passos:

- 1- Consegueix xapes.
- 2- Fes equips amb les persones que vulgues.
- 3- Reparteix una xapa per a cada jugador
- 4- Primer llança un, després l'altre. La xapa que estiga més arrimada a la paret guanya un punt.
- 5- Guanya qui tinga més punts.

Variants del joc: El que més arrimat estiga de la paret guanya totes les xapes.

CEIP JAUME I - CEIP CENSAL

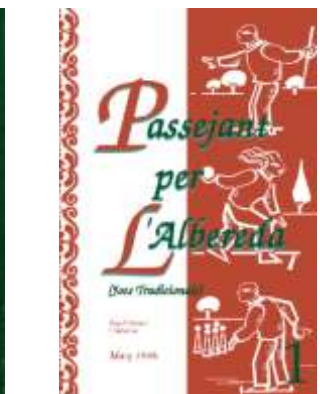
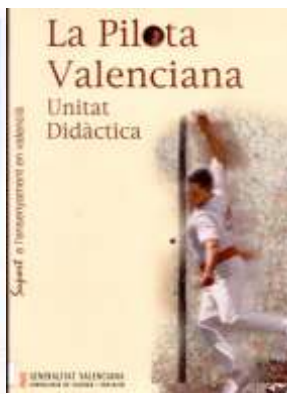
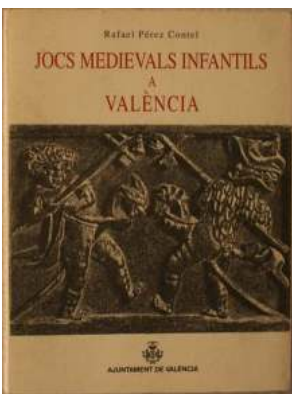
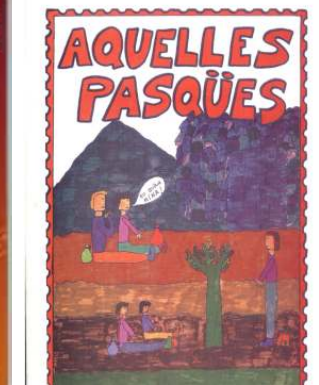
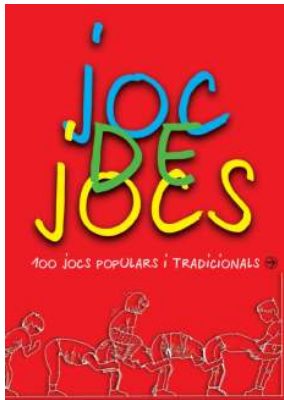
Edició de 2010

Jocs tradicionals a Castelló

Biblioteca Esportiva Municipal

Parc dels Jocs Tradicionals

SEMINARI DEL PROFESSORAT D'EDUCACIÓ FÍSICA DE CASTELLÓ "JOCS TRADICIONALS I LLENGUA"

Mentre el carrer va ser el lloc on jugaven els xiquets, el joc va romandre viu i la comunicació inter-generacional va fer que la cultura lúdica popular tinguera un lloc molt important en la societat, influint notablement en les relacions socials i humanes.

El professorat d'Educació Física i l'Assessoria Didàctica de Valencià, ens vam plantejar que la recuperació dels jocs populars era una bona manera de treballar, per un costat, part dels continguts de l'àrea d'educació física que fan referència als jocs tradicionals i per un altre costat, fer tot un treball en la nostra llengua, per a que els nostres alumnes aprenguen a jugar usant-la.

Per tot això des del Seminari ens vam proposar els següents objectius:

- Recuperar uns jocs als quals s'ha jugat durant segles en les nostres comarques i que pels motius que siga s'estan deixant de jugar.
- Que l'alumnat faça una activitat on el treball compartit i cooperatiu siga una peça clau en l'assoliment de l'objectiu que tenen els jocs.
- Reforçar a l'aula el treball de llengua (lectura, escriptura...) i al pati (parla i interacció oral) de manera que l'alumnat tinga un àmbit més on poder usar el valencià.
- Realitzar a l'escola un treball d'investigació i recerca d'aquells jocs als qual jugaven els seus pares/mares i iaies quan eren menuts i recollir-los en una publicació anual

I igualment vam decidir la realització d'una trobada anual on participaren els alumnes de quart de les diferents escoles, i enguany ja celebrem la cinquena edició.

La trobada d'aquest any tindrà lloc el 8 d'abril al passeig Ribalta, un espai de joc tant característic per a totes les generacions passades, presents i futures.

En la jornada participaran uns vuit-cents alumnes i més d'un centenar de professors i alumnes en practiques del TAFAD de l'IES. Violant de Casalduch, de ben segur que tots gaudirem i compartirem aquells jocs que tant van distraure els nostres avantpassat.

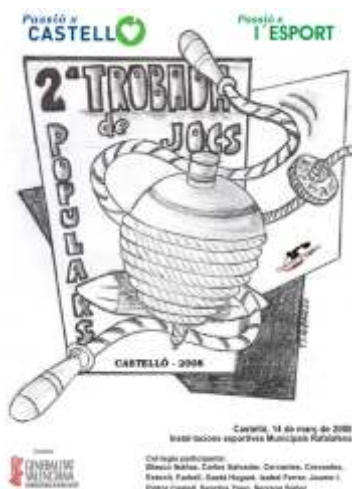
Agraïm a l'Assessoria Didàctica del S. d'Ensenyament en Valencià el seu recolzament. Agraïm igualment al Patronat d'Esport i a l'Ajuntament de Castelló la seua col·laboració perquè aquest projecte puga dur-se a terme, tant pel que fa a la publicació, com per tota la infraestructura que posa al nostre abast.

Desitgem que aquesta trobada siga un èxit i que tinga continuïtat en pròximes edicions.

CASTELL 100% ESPORT

AJUNTAMENT Passió x
Esports CASTELL

JOCS POPULARS I TRADICIONALS
VALENCIANS

Patrocina:

AJUNTAMENT Passió x
Esports CASTELL

Organitza:

Seminari del Professorat
d'Educació Física de Castelló

Servei d'Ensenyament
en València

